

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ
Από τῆς 1 'Ιανουαρίου ἕως 1 'Ιουλίου
Ἐσωτερικοῦ φρ. 6. — Ἐξωτερικοῦ φρ. γρ. 8.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ
α' Αναπλάσεως καὶ ἐκδόσεως τοῦ Χρυσοστόμου
ἐδῶς Φλίεσσα, 5, παρὰ τὴν Ἱερὰν Σύνεδρον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ὀρησκεία καὶ αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι, ὑπὸ F. Böttger. — Ἡ ἐν τῇ Ὀρθόδοξῃ ποιμνῇ καταπολέμησις τοῦ ὀλισκοῦ, ὑπὸ Μιχ. Ι. Γαλανοῦ. — Οἱ Πάτεραι τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς δημιουργίας τῆς γῆς, ὑπὸ ἀρχιμ. Χ. Ι. — Ἡ ἀόρατος καὶ ἀκατασκευάσττος γῆ, ὑπὸ ἀρχιμ. Χ. Ι. — Ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Ἱερουσόλυμα, ὑπὸ Κρυσταλλίας Δασκαλοπούλου. — Ὁ θάνατος, ὑπὸ Ν. Κ. Μακέρου. — Ὁ ῥαββίνος Ἰσάκ Μ., ὑπὸ Νικ. Χ. Ἀμβρική. — Τὶ φρονεῖ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία περὶ τῆς συστάσεως τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, ὑπὸ Κ. Δ. Διλησημά.

Ἡ ὀρησκεία καὶ αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι ὑπὸ F. ΒΕΤΤΕΧ

ΚΕΦ. Β'.
Ἡ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΞΕΛΙΞΙΣ
Ε'.

Ἐὰν τὸ τηλεσκόπιον ἤβησε τὰς ἐπὶ τοῦ υπερβαλλόντως μεγάλου γνώσεως μας, τὸ μικροσκόπιον τὰς ἐπιλούτι-
σεν ὡς πρὸς τὰ υπερβαλλόντως μικρά, καὶ ἀμφότερα μὲν
ἔδειξαν ἐπὶ τίνων ἀπλῶν βάσεων καὶ τίνων ἀπλῶν στοι-
χείων ἰδρυσεν ὁ Θεὸς τὴν δημιουργίαν του. Τῇ βοήθειᾳ
τοῦ τεχνητοῦ τούτου ὀφθαλμοῦ, ἀλλὰ κατεσκευασμένου
κατὰ τὰς αὐτὰς ἀρχάς, καθ' ἃς καὶ ὁ φυσικὸς ὀφθαλμὸς,
ὁ βοτανολόγος ἀνεκάλυψεν, ὅχι ἄνευ ἐκπλήξεως, ὅτι αἱ
χιλιάδες τῶν τόσῳ διαφόρων ἀπ' ἀλλήλων φυτῶν, αἱ κα-
λύπτουσαι τὴν ἐπιφανείαν τῆς γῆς, καὶ τὰ ἄλλα τῶν τὰ
τόσον ὄρατα, καὶ οἱ καρποὶ τῶν οἱ τόσον ἡδαῖς, οἱ μικροὶ
καὶ τὰ βρῦα, οἱ λειχῆνες καὶ οἱ φοίνικες, τὸ γεώμελλον ὡς
τὸ φῶδον, ὁ κάλαμος ὡς ἡ ἄρδος, εἶνε τὰ παραγόμενα ἐξ
μόνου τύπου, τοῦ κυττάρου.

Καὶ τὸ ζῆλον ὡσαύτως, μέγα ἢ μικρόν, τὸ κολομβῶν ἐν
ταῖς θαλάσσαις, τὸ ἔργον ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἰπτάμενον ἐν

τῇ ἀέρι, δὲν εἶνε παρὰ σωρὸς, ὄγκος, κόσμος τις κυττά-
ρων. Κύτταρα εἶνε αἱ τρίχες μας; καὶ ὁ τόσον κομποπρε-
πῆ; ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον γνοῦς τοῦ ποντικοῦ καὶ τῆς
νυκτερίδος; κύτταρα ἢ καρδιά μας καὶ ὁ ἐγκέφαλός μας;
κύτταρα τὰ δατὰ μας καὶ τὸ δέσμα μας; καὶ καθὼς αἱ
ἀνοήλαι ἐλάτης τινός, ἐν παραδείγματι, ἐγκλείουσιν ἐκα-
τοντάδας ἐκατομμυρίων σπόρων γύριος, οὕτως ἀναρίθμητα
κύτταρα κολυμβῶσιν ὡς αἰματώδη ἄτομα εἰς τὰς φλέ-
βας μας, φέρουσι πανταχοῦ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ζωὴν,
καὶ μετασχηματίζονται εἰς σάρκα, εἰς μῦς, εἰς νεῦρα, καὶ
εἰς δατὰ. Σταγῶν τις τοῦ αἵματός μας ἐμπεριέχει τρία
ἕως τέσσαρα ἐκατομμύρια κυττάρων, αἱ φλέβες ἐνὸς ἐφί-
θου 60 δισεκατομμύρια, καὶ ἡ παραγωγή των τελεῖται
μετὰ τοσαύτης ἐνεργητικότητος, ὥστε δύο ὥρας κατόπιν
καλοῦ γεύματος ὁ ἀριθμὸς των ἠῆσεν ἤδη κατὰ ἐν τέ-
ταρτον.

Καὶ ἰσχυρότερα μεγεθυντικὰ ἔργαμα μᾶς ἀπεκάλυψαν
κόσμον καταπληκτικόν, περὶ τοῦ ὁποῦ ἡ ἀνθρωπότης
οὐδὲν εἶχε γνωρίσει ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν. Ἡ γῆ, τὸ ὕδωρ
καὶ ὁ ἀήρ εἶνε πεπληρωμένα ἀπὸ τρισεκατομμύρια καὶ τε-
τρακισεκατομμύρια μικροοργανισμοῦ, ὡς ἄμα καὶ σπό-
ρους, οὔτε φυτὰ, οὔτε ζῶα, καὶ ὁμοῦς προικισμένους διὰ
καταπληκτικῆς ζωτικῆς δυνάμεως. Τὸ τρομερὸν δηλητή-
ριον των καταστρέφει τοὺς ἰχθύς ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ζῶα
καὶ τὰ φυτὰ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς πί-
πτει ὑπ' αὐτὰ ὡς ἡ χλόη ὑπὸ τὸ δρέπανον, ὅταν ὀνομά-
ζονται τύφος, χολέρα πανώλης. Οἱ αἱ μυστηριώδεις ὑπάρ-
ξεις! Διαϊροῦνται, διασχίζονται, ἐν διαστήματι μίας ἡ-
μέρας, εἰς δύο, εἰς τεσσαρά, εἰς δεκά, εἰς δεκα-
εῖς, καὶ θά κατέστρεφον εἰς ὀλίγας ἡμέρας τὸν κόσμον,
ἐὰν ἄλλαι δυνάμεις, ἀγνωστοὶ ἀσάυτως, δὲν τὰς ἀνε-
χαίτιζον. Τί εἶνε, ἐν παραδείγματι ἡ γονιμότης ἐνὸς μή-
κινος (παπαρούνας) ὅστις παράγει εἰς ἓν ἔτος τριάκοντα
χιλιάδας σπόρους, ἢ καὶ τοῦ δξυρράγγου μὲ τρία ἐκατομ-
μύρια ὄων, πρὸ τῶν παλμοζωυφίων τούτων, τῶν μονά-
δων, τῶν βακτηριδίων, τῶν βακιλλίων, τῶν μικροβίων,
τῶν ὁποίων τινὰ παράγουσι εἰς 24 ὥρας πλείονα τῶν 16

εκατομμυρίων ατόμων, εις δύο ημέρας 281 δισεκατομμύρια, εις τρεις ημέρας 47 τρισεκατομμύρια!

Η μεγάλη αυτή πρόοδος εν τῇ γνώσει τῆς φύσεως καὶ τῶν νόμων αὐτῆς μᾶς κατέστησεν ἱκανοὺς νὰ ἐφεύρωμεν καὶ νὰ κατασκευάσωμεν τὸν τηλεγράφων, τὸ τηλεφῶνον, τὸ δυναμόμετρον, τὸν φωτογράφων, τὸ μικροφῶνον τοῦ "Βυθίσαν", καὶ θὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ δι' ἄλλας τρυφεράς ἀγνώστους ἀκόμη, διὰ τῶν ὁποίων θὰ δυνηθῶμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν καλύτερον πάντοτε πρὸς τοὺς σκοποὺς μας τὸ φῶς, τὸν ἤχον, τὸν ἠλεκτρισμὸν. Μεγάλοι καὶ ὠραταὶ ἀνακαλύψεις, ἀν ὠρατοὶ καὶ μεγάλοι ἦσαν οἱ σκοποὶ μας, ἀν ἔτεινον δηλαδὴ πρὸς τὸν Θεόν· ἀλλὰ κομψὰ παιγνίδια μόνον, ἔαν τὰς καθιστῶμεν ἀπλῶς ὑπερέτιδας τῆς ματαιότητός μας, τῆς πλεονεξίας μας, τῆς ὀλικῆς ἀπολαύσεως! Διότι αἱ θαυμάσιαι αὗται ἐφαρμογαὶ τῆς ἐπιστήμης, ὡς ὀνομάζονται, οὐδεμίαν ἐνέχουσιν ἠθικὴν ἀξίαν. Τὸ ταξιδεύειν δι' ἀμαξοστοιχίας ταχίστης δὲν μᾶς κατέστησε βελτίονας· τὰ πραγματεύεσθαι τὰς ὑποθέσεις μας διὰ τηλεγραφήματων δὲν μᾶς ἀνέδειξεν ἐντιμότερους· τὸ τηλεφῶνον δὲν μᾶς ἐδίδασκε νὰ εἰμεθα μᾶλλον φιλαλήθεις, καὶ ἡ φωτογραφία δὲν ἐξυγίαισε τὴν τέχνην. Ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῶσιν αἱ ἐφευρέσεις αὗται ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ, οὐδεὶς τὸ ἀρνείται· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος θέλει νὰ ᾖ κακὸς μᾶλλον ἢ ἀγαθός, εἶνε λογικῶς πιθανόν· ὅτι θὰ τὰ μεταχειρίζεται πάντοτε πρὸς τὸ κακὸν παρὰ πρὸς τὸ ἀγαθόν.

Η ΕΝ ΤΗ ΟΡΘΟΔΟΞΩ ΠΟΙΜΝΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΥΛΙΣΜΟΥ

Η'.

Ὅτε ἡ ἐξαπόλασις τῆς συντηρήσεως τοῦ κλήρου, οὔτε ἡ ἐκπαίδευσίς του θὰ προαγάγῃ τὴν πνευματικὴν ζωὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἔαν συγχρόνως δὲν καταβληθῇ σπουδαία προσοχὴ διὰ τὴν πίστιν, καὶ τὸ ἦθος τῶν χειροτονουμένων.

Ὅλοι γνωρίζομεν κληρικῶς μισθουμένους, ἰσοθίους, ἀμεταθέτους, οἷτινες, ἀν δὲν εὐπορώσιν, ἀλλὰ καὶ δὲν στεροῦνται. Καὶ ἐν τούτοις, συναντῶμενοι εἰς τὸ μισθοῦσθαι, διαφέρουσιν εἰς τὸ δρᾶν. Οἱ μὲν ἀνατρέπουσιν, οἱ δὲ οἰκοδομοῦσιν. Οἱ μὲν ἀνάγουσιν εἰς τὸν οὐρανόν, οἱ δὲ καθέλκουσιν εἰς τὸν ἄδην. Οἱ μὲν ἐκζητοῦσι τὰ ἔργα τοῦ πνεύματος, οἱ δὲ οὐδὲν γνωρίζουσι πέρα τῶν ἔργων τῆς σαρκός.

Πόθεν τοῦτο;

Ἐκ τοῦ ὅτι εἶνε ἄλλοιοι καὶ ἀντίθετοι περὶ τὴν πίστιν καὶ τὸ ἦθος.

Ὅλοι γνωρίζομεν καὶ κληρικῶς λογίους, ἐπιστήμονας, ἐκπαιδευτούς. Ἀλλ' οἱ μὲν κηρύττουσι συνεχῶς, θερμῶς, ἀδιαλείπτως, μετὰ ζήλου, μετὰ ζήσεως, μετὰ φλογός, οἱ δὲ σιγῶσι, καὶ ἀποσύρονται, καὶ διατάσσουσι καὶ δεκνοῦσιν.

Ἡ παιδεία κοινή· ἀλλ' ὁ τρόπος διάφορος καὶ ἐναντίος. Οἱ μὲν κἀμνοῦσι χρῆσιν αὐτῆς, οἱ δὲ τὴν κατέχουσιν ἐν ἀχρησίᾳ.

Πόθεν καὶ τοῦτο;

Ἐκ τοῦ ὅτι οἱ μὲν εἶνε κληρικοὶ ἐκ διαθέσεως, ἐκ κλίσεως, ἐξ ἀγάπης, ἐξ ἀφοσίσεως, οἱ δὲ ἐκ συμπτώσεως, ἐξ ὑπολογισμοῦ, ἐξ ἀνάγκης, ἐκ πολλῶν καὶ πολυποικίλων κοσμικῶν ἐλατηρίων. Ἐκεῖ μὲν ἐνεργοῦσι ψυχαί, ἐδῶ δὲ δρῶσι κοιλίαι. Ἐκεῖ μὲν πόθοι ὑπερκόσμιοι, θεῖοι, ὑπόπτεροι, ἐδῶ δὲ ἐπιθυμίαι γήϊνοι, σαρκικαί, βαρεταί. Ἡ διαφορὰ τοῦ ἦθους ἔφερε τὴν ἀντίθεσιν τοῦ βίου.

Ὅλοι ἐπίσης γνωρίζομεν κληρικῶς κηρύττοντας ἐνλίπε μόνον, δασκίαι ἢ φιλοδοξία ἢ ἡ ἀνάγκη νικήσῃ τὴν νῆρκιν των καὶ ἀπωθήσῃ τὴν ἠρεθμίαν των. Καὶ κηρύττοντες εὐδοκίμοισιν. Ἀλλὰ μόνον καθ' ὅσον γοητεύουσι καὶ ἄρσενουσι. Δὲν φωτίζουν ἐν τούτοις, δὲν πείθουσιν, δὲν προκαλοῦσι συντριβὴν, κατάνυξιν, μετάνοιαν, καὶ βελτιώσιν ἠθους· καὶ ἀνακαίνουσιν τὸν τρόπον καὶ βίον. Διὰ τί; Ἡ ἱκανότης τοῦ λόγου δὲν τοῖς ἐλλείπει· τοῖς λείπει ὁμῶς ἡ πίστις ἢ νικῶσα, τὸ ἦθος τὸ ἔλκον, τὸ δεσμεῦον, τὸ κατακτῶν, ὁ βίος ὁ ἀγνός, ὁ ἐντιμὸς, ὁ χρηστός, ὁ εὐγλωττότερός ὑπὲρ πᾶσαν ῥητορείαν.

Ἀνάγκη λοιπὸν πᾶσα ν' ἀποκτισθῶμεν κλῆρον μὲ φλογερὰν πίστιν, μὲ ἀγνὸν χαρακτήρα, μὲ ἀκηλίδωτον βίον, μὲ ἀκατάκριτον ἦθος. Διότι, καὶ ἂν ἔλα τὰ ἄλλα πλεονεκτήματα κατέχῃ κληρικὸς τις, εἰς τοῦτο δὲ μόνον ὑστερῇ, τὸ κακὸν δὲν εἶνε τυχαῖον καὶ μικρὸν. Καθόσον δὲν θὰ ᾖ ἀπλῶς ἀνεπαρκής, ἀλλὰ θὰ ᾖ καὶ ἐπιβλαβής. Ἐπειδὴ ὄχι μόνον δὲν θὰ οἰκοδομῇ, ἀλλὰ καὶ θὰ κρημνίσῃ.

Ἀλλ' ὑστερεῖ τάχα ὁ κλῆρος τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἰς ἦθος, εἰς χαρακτήρα, εἰς ἀγνότητα τρόπων, εἰς σωφροσύνην καὶ κοσμιότητα βίου;

Ἐὰν θὰ ἦτο τερατώδης ἀδικία νὰ καταδικασθῇ τὸ σύνολον, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἄλλη ἐπιζημία μεροληψία καὶ νὰ ὑποστηρίχῃ ὅτι τὰ ἀποτελούμενα αὐτὸν στοιχεῖα εἶνε ἐν γένει ἀμειπτα καὶ ἀνεγκλήτα. Ἐὰν ἐν τῷ δόγματι ἔχωμεν τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν γνησιότητα, ἀλλ' εἰς τὸν βίον ἡμῶν, πρέπει νὰ ἠμολογηθῇ, διαφαίνονται σημεῖα ὄχι ἀπλῶς σκιερὰ, ἀλλ' ἐπίφοβα.

Ὁ κλῆρος ἡμῶν, σεβαστός πάντοτε, ἐισδέχεται ὁμῶς καὶ στοιχεῖα, ἅτινα ἐγκυμονοῦσι καὶ δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας κινδύνους ἀλαθέρους. Ἀφ' ἑνὸς ἔχομεν τοὺς ἀμαθεῖς καὶ ἀκατεργάστους ἀμα ἱερεῖς, τοὺς περισυλληγομένους ἐκ τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐκ τῶν τριάδων, τοὺς χθές ἐρίζοντας, συμπλεκόμενους, ἀδόντας, συμποσιάζοντας, ἀτακτοῦντας, καὶ μὴ δυναμένους ν' ἀποβάλωσι διὰ τῆς χειροτονίας μόνως τὰς ἐρριζωμένας ταύτας ἔξεις· ἀφ' ἑτέρου δὲ προβάλλουσιν εἰς τὸν ἔρεινῶντα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν κατάστασιν αἱ ὁμάδες τῶν χειροτονουμένων ἐν νεαρωτάτῃ ἡλικίᾳ καὶ ὑποκειμενοὶ εἰς ὄλας τὰς ἀδυναμίας καὶ ὄλα τὰ ἐλαττώματα, τὰ ὁποῖα νέμονται τοὺς χωρῆσαντας, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ χωρῶσιν.

Η ΑΟΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΟΣ Γῆ

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἠθέλησεν ἀγάμους μόνον ἐκείνους, οἷτινες δύνανται νὰ τηρήσωσιν ὄλην αὐτῶν τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν σωφροσύνην ἐκτός τοῦ γάμου, καὶ νὰ ἀφοσιωθῶσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου του. Ἀλλ' ἐν τῇ ῥοῇ τῶν χρόνων ὁ λόγος τοῦ Κυρίου μας καταπατήθη, καὶ ἐνῶ χωροῦντες μόνον δεκάδες τινὲς μεταξὺ πλείστων μυριάδων δύνανται νὰ εὐρεθῶσιν, ὑπετέθη ὅτι οὐδὲν εὐκολώτερον τοῦ νὰ διακοῦν τις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν παρθένος. Καὶ οἱ μὲν ἱεροὶ τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν ἀπέβηκον τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀπρονοησίᾳ καὶ σπουδῇ ἔκαμε κατὰχρησιν αὐτοῦ. Ἄγαμοι δηλαδὴ κληρικοὶ ἔγειναν καὶ γίνονται πολλάκις ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι οὐτε θεοῦ οὐτε ἐκ τινος προσπαθείας ἰδικῆς των παρσκειάσθησαν πρὸς τοῦτο, φέροντι δ' ἐν ἑαυτοῖς ἀκαταμάχητον τὸ γνωμάτευμα τοῦ Πλάστου, ὅτι αὐτὸ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον.

Ἐφόσον τὸ κακὸν τοῦτο ἐξακολούθῃ, ἐρᾶσον δηλαδὴ ἄγαμοι κληρικοὶ δὲν γίνονται μόνον ἄνδρες ὠρίμου ἡλικίας, μεμαρτυρημένους δὲ χρηστότητος, εὐρεθέτες ἀψογοὶ καὶ ἀνεγκλήτοι διὰ πολλῆς βασιάνου, ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν θὰ δύναται νὰ παράσχῃ τὰς ὑπηρεσίας αὐτῆς πρὸς τὴν πίστιν μὲ τὴν ἀποτελεσματικότητα ἐκείνην, ἣν τῇ ἐπιβάλλει ἡ ἐνδοξὸς καταγωγή της καὶ ἡ ἱερὰ ἀποστολή της.

Μιχ. Ι. Γαλανός

ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΓῆΣ

Τὴν ἐκ τοῦ μηδενὸς δημιουργίαν τῆς ἕλης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδέχονται καὶ πάντες οἱ μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες, οἱ φωστῆρες καὶ διδασκαλοὶ τῆς οἰκουμένης.

«Εἰ γὰρ οὐκ ἔστι τῆς ἕλης ὁ Θεὸς αἷτιος, λέγει ἄγανακτῶν ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, ἀλλ' ἐξ ὑποκειμένης ἕλης ποιεῖ τὰ ὄντα, ἀσθενής ἐστι» (Περὶ Ἐνοσχ. Λόγ. Β').

«Τὸ γὰρ λέγειν ἐξ ὑποκειμένης ἕλης, λέγει καὶ ὁ Θεὸς Χρυσόστομος, τὰ ὄντα γεγενῆσθαι καὶ μὴ ἠμολογεῖν, ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων αὐτὰ παράγαγεν ὁ τῶν ὄλων δημιουργός, τῆς ἐσχάτης παραφροσύνης ἀν εἶν σήμεριον». (Εἰς Γένεσ. ὁμιλ. 6' τόμ. Δ' σελ. 28).

«Εἰς ἔστιν ὁ δημιουργός, ὁ τὰ πάντα κτίσας καὶ καταρτίσας, καὶ ποιήσας ἐκ τοῦ μη ὄντος εἰς τὸ εἶναι τὰ πάντα» (Ἀγ. Βίβλιος π. Αἰρέσ. Α' κβ'. 1).

«Πάντα προστάγματι Θεοῦ ἐκ τοῦ μη ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραχθέντα» (Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός π. ὁρθ. πίστεως κ').

Καὶ ὁ Μέγ. Βασίλειος ἐν ταῖς ὁμιλίαις αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξαήμερον λέγει: «Ὁ Θεός, πρὶν τι τῶν ὄρων ἡμῶν γενέσθαι, εἰς νοῦν βαλλόμενος καὶ ὀρέσας ἀγαγεῖν εἰς γένεσιν τὰ μὴ ὄντα, ὁμοῦ τε ἐνόησεν ὁποῖόν τινα χρὴ τὸν Κόσμον εἶναι, καὶ τῷ εἶδει αὐτοῦ τὴν ἀρμόζουσαν ἕλην συναπεγέννησε».

Ἀρχιμ. Χ. Ι.

«Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκευάστως» (Γένεσ. Α' 1). Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων «οὐρανός» ἐνταῦθα, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ μη ὄντος ἔφερεν εἰς τὸ εἶναι, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸ σύνολον τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἢ ἡ ἔκτασις, εἰς ἣν ταῦτα φέρονται κατασκευάμενα, ἀλλὰ οὐρανὸς δέον νὰ θεωρηθῇ τὸ σύνολον τῶν παραχθέντων πνευμάτων, τὰ ὁποῖα καλοῦνται καὶ οὐρανοὶ ἄγγελοι.

Τὴν δὲ γῆν, τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τὴν ἀόρατον καὶ ἀκατασκευάστως γῆν, πῶς πρέπει νὰ τῇ θεωρήσωμεν; Ὡς ἐνοοῦσιν αὐτὴ συνήθως οἱ Γεωγράφοι, οἱ Γεωλόγοι, οἱ Ὀρυκτολόγοι, καὶ ἡμεῖς αὐτοί; Ὁχι. Ἀλλὰ γῆν ἀόρατον καὶ ἀκατασκευάστως δέον νὰ νοήσωμεν τὰς διαλογόνοιας μονάδας, τὰς ἀόρατους διὰ τὴν αὐτῶν μικρότητα, τὰς ὁποίας ὁ σοφὸς Σολομὸν καλεῖ «ἴμωρον ὕλην» (Σοφ. Σολομ. ΙΑ' 17), ὁ δὲ προφήτης Ἰερεμίας «οὐδέν» (Δ' 23), οἱ δὲ χημικοὶ καλοῦσιν ἄτομα.

Ὁ δριμύς οὗτος, ἀόρατος καὶ ἀκατασκευάστως, τῆς ἐξ οὐκ ὄντων ποιήσεως ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ γῆς, διαμένει καὶ σήμερον ἀκόμη ἐν πάσῃ τῇ ἐπιστημονικῇ αὐτοῦ ἀκριβείᾳ, διότι, καὶ νῦν ἐτι ἡ ἕλη, ὅταν ᾖ ἀκατασκευάστως, ἐστὶν οὐδέν, κένωμα, ἀνείδεος, ἀγνωστος, ἀφανής, καὶ ἀναψῆς, ὡς ἐν τῇ πρωταρχικῇ δημιουργίᾳ αὐτῆς.

Τὶ οὖν ἐστίν, ἐρωτᾷ Σεβηριανὸς ὁ Γαβῶλων τῆς Συρίας Ἐπίσκοπος, τί οὖν ἐστίν, «ἢ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκευάστως»;

Οἱ ἑρμηνευταὶ ἠρμήνευσαν τοῦτο σαφῶς. Ὁβτω λέγει ὁ Ἀκύλας: «ἢ δὲ γῆ ἦν κένωμα καὶ οὐδέν». «Ἄρατος δὲ λέγεται... ὡς ἂν εἴπῃ τις ἀκόσμητος» (Εἰς Κοσμοποιαν Β' γ'. Χρυσόστομος Ἀπαντα Τόμ. ΣΤ' σ. 44).

Ἡ ἕλη οὐδὲν ἄλλο ἐστίν ἢ συνθήρησις, συμπίκνωσις καὶ συσπυμάτωσις τῶν ἀόρατων ἀτόμων εἰς σχηματισμὸν σώματός τινος. Τούτ' αὐτὸ διδάσκει καὶ ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία: «Συνιδόντων καὶ διαλυομένων (τῶν ἀτόμων) ἢ γένεσις συμβαίνει καὶ ἡ φθορά». (Ἀριστοτ. Περὶ Γένεσ. καὶ φθορ. Α' α'. Τόμ. 3 σ. 122). — «Συμμιγνυομένων ἐτέρων ἐτέροις γίγνεται οὐρανός τε καὶ γῆ». (Ἀριστοτ. ὁρθ.). — «Πάντα οὖν δὴ ταῦτα διανοηθῆναι μικρὰ ὄντως, ὡς καθ' ἕν ἐκαστον μὲν τοῦ γένους ἐκάστου διὰ μικρότητα οὐδὲν ὄρωμενον ὄφ' ἡμῶν, συναθροισθέντων δὲ πολλῶν τοὺς ὄγκους αὐτῶν ὄρασθαι» (Πλάτ. Τιμ. Τόμ. Ζ' σελ. 53).

Διὰ τοῦτο ἡ ἕλη δὲν εἶνε εἰς ἡμᾶς ὁρατὴ ἢ γνωστὴ, εἴτε διὰ γυμνοῦ βυθαλμοῦ εἴτε δι' οἰασθήποτε ἐντάσεως μικροσκοπίου, εἴμῃ ὡς κατασκευασμῆ τι, τούτῳτιν ὡς σῶμά τι. Πάντα τὰ σώματ' εἰσι ἀνεκδυσίσις καὶ ἐνώσεις τῶν ἀόρατων τούτων ἀτόμων. Τὸ πῦρ, τὸ ὕδωρ, ὁ ἀήρ, ἡ γῆ, εἶνε κατασκευασμῆ τι, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε

δρατά. Πᾶσα ἡ ἀνόργκος οὐσία οἰουδῆποτε δρυκτοῦ εἶνε δρατῆ, διότι εἶνε κατασκευασμὶ τι, σῶμά τι. Διὰ τοῦτο οἰουδῆποτε ἀνόργανον, εὐρισκόμενον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐναντιῶν, θρύπτεται μεταβαλλόμενον εἰς κονιορτόν, ἐξανεμίζόμενον καὶ ἐξαφανιζόμενον. «Θρύπτεσθαι κερματιζόμενον ἀνάγκη πᾶν τὸ ὄν», διδάσκει καὶ Πλάτων ἐν Παρμενίδῃ (τόμ. Ζ', σελ. 465).

Τὴν ἀόρατον καὶ ἀκατασκευάστον γῆν, τὴν ὁποῖαν ἐν ἀρχῇ «ἐξ οὐκ ὄντων» ἐποίησεν ὁ Θεός, δέον νὰ ἐννοήσωμεν ὡς ὑπερμεγέθη μάζαν, ἐκτεινομένην καθ' ὅλον τὸν εὐρὺν χῶρον, ὃν κατέχει πᾶς ὁ ἀστερῆεις Κόσμος, τὸ ὅλον Σῆμπαν, μάζαν ἀνευ οὐσιώσεως, ἀνευ συνδέσεως ἢ ὀργανώσεως, ἀνευ τύπου, ἀνευ μορφῆς, ἀνευ σωματικῆς ἢ στοιχειωτικῆς διακρίσεως, ἀνευ φωτισμοῦ, ἀνευ χρώματος, ἀνευ ὄψεως ἀδιάγνωστον καὶ ἀκατανόητον, ἀποφεύγουσαν τὴν σύγκρισιν, τὴν διάκρισιν, τὴν ὄψιν, τὴν γεῖσιν, τὴν ὁσμὴν, τὴν ἀφήν, τὴν γυῖσιν, στερεωμένην ἐφ' ἑαυτὴν, κρημαμένην ἐν μετεώρῳ, στερεωμένην ἐπ' οὐδὲν καὶ συνηχομένην διὰ νόμων ἀγνώστων, οὓς ὁ Θεὸς εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἐπέθηκεν αὐτῇ. (Ψαλμ. 74, 4-92, 1-95, 10-103, 5-Ψερμ. Δ', 23).

Ταῦτα γινώσκων καὶ Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἔγραφε. (Ἐν ἑμιλ. εἰς ἐξακῆ, τόμ. Α', σελ. 77): «καὶ διὰ τοῦτο ἀκατασκευάστον ὀνομάσας νοεῖν δίδωσι τὸ μῆτιρ πεπυκνωσθαι ταῖς σωματικαῖς ἰδιότησι».

Τὴν ἀόρατον καὶ ἀκατασκευάστον γῆν διὰ πλείεστων ὄσων ὀνομάτων ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι ὀνομάζουσιν, ἀλλ' οὐδὲν τούτων πάντων ἔριζει, οὐδ' ἐξηγεῖ, οὐδ' ἐρμηνεύει αὐτήν. Αὕτη μένει πάντοτε ἄγνωστος καὶ μυστηριώδης.

Ἀρχμ. X. I.

ΑΠ' ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ Γ.

Ἡ κατοφερὴς καὶ λιθόστρωτος ὁδός, ἣτις μᾶς φέρει εἰς τὸν Πάνσεπτον τῆς Ἀναστάσεως Ναόν, βρῖθει λαοῦ πάσης φυλῆς καὶ θρησκείματος· εἶδω ἀραβίφωνοι Ἕλληνας· μᾶς χαιρετῶσιν εἰς τὴν γλώσσάν των, ἣν δὲν ἐννοοῦμεν· ἐκεῖ πλῆθος πολλὸ Ρώσων καὶ Ρωσίδων προσκυνητῶν μᾶς προσβλέπουσι μετὰ περιεργίας· ἐμπροσθεν ἡμῶν οἱ Τούρκοι ραβδόχοι διὰ τοῦ κτύπου τῶν μακρῶν αὐτῶν ράβδων μᾶς ἀνοίγουσι τὸν δρόμον. Εἰς τινα καταστήματα Ἑλλήνων βλέπομεν κυματίζουσαν τὴν κυανόλευκον καὶ ἡ καρδία μας σκιρτᾷ. Τέλος φθάνομεν εἰσερχόμεθα πρῶτον εἰς αὐτὴν τετράγωνον, μεγάλην, πανταχόθεν περικλειομένην ὑπὸ γαῶν καὶ μοναστηρίων. Εἶνε ἡ Ἁγία Αὐλή, ἐντὸς τῆς ὁποίας πλῆθος μικροπωλητῶν ἐνοπιῶν πωλοῦσιν εἰς τοὺς διαφόρους προσκυνητὰς σταυροὺς, κομβολόγια, σάβανα καὶ ἄλλα.

Διασχίζοντες τὴν Ἁγίαν Αὐλήν, φθάνομεν εἰς τὴν μοναδικὴν πύλιν τοῦ Ναοῦ, τὴν Ἁγίαν πύλιν ἢ Ἁγίαν Πόρταν καλουμένην· εἶνε δὲ ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς καὶ μεγάλης, κατασκευασμένη ἐκ ξύλου φηγοῦ καὶ κυπαρίσσου, καὶ τεθωρακισμένη διὰ σιδηρῶν πλακῶν, λεπτῶν, καλυπτομένων πάλιν διὰ σκευῶν καρυῶν. Τὰ ῥόπτρα αὐτῆς, ἀρχαῖα καὶ σιδηρᾶ, φέρουσιν ἐπιγεγραμμένα θεῖα ῥητά· εἶνε κοσμημένη ἐκατέρωθεν δι' ἕνδεκα κίονων, ἐκ λευκοπρασίνου μαρμάρου μὲ κιονόκρανα κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, ἐξ ὧν ὁ εἰς εἶνε ἐσχισμένοι· πρὸς τὰ κάτω. Πλησίον τῆς Ἁγίας Πύλης ὑπάρχει καὶ ἕτερα ὁμοία πρὸς ἐκείνην, πλὴν πεφραγμένη, πρὸς τ' ἀριστερὰ δὲ βλέπει τις τὸ ἡμιηραιπυμένον κωδωνοστάσιον τοῦ Ναοῦ. Τὰ κλεις τῆς Ἁγίας Πύλης κρατεῖ Ὀθωμανικὴ τις οἰκογένεια, ἔχουσα διαδοχικὸν τὸ προνόμιον τοῦ θυρωροῦ τοῦ Ναοῦ.

Ἐκεῖ, εἰς τὴν Ἁγίαν Πύλιν, ὑπεδέχθη ἡμᾶς ἐν ἐπιτήμῳ στολῇ ὁ μέγας Δραγουμάνος τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ ἅπανα ἡ σεβαστὴ ἀδελφότης· ἀρχιμανδρίται, ἱερεῖς, μοναχοὶ ἐνδεδυμένοι τὰ ἱερά αὐτῶν ἄμφια, καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Σταυροῦ, ψάλλοντες ἱερὰς ᾠδὰς διὰ γλυκυτάτης φωνῆς, μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσοστόμου. Ἐκεῖ ἀκόμη διενεμήθησαν εἰς ἡμᾶς κηρία· μετ' εἰσερχόμεθα, καὶ ἡ λιτανεὶα ἀρχίζει.

Πρῶτον προσκύνημα, ὅπερ ἀπαντῶμεν, εἶνε ἡ Ἁγία Ἀποκαθλίωσις· δηλ. ὁ τόπος, ὅπου ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος ἀποκαθλίωσαν τὸ ἄχραντον σῶμα τοῦ Κυρίου κατεβίβασαν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ. Τὸ μέρος τοῦτο καλύπτεται ἤδη διὰ πλακῶς ἐκ πορφυρολεῦκου μαρμάρου, σχήματος τραπέζιου, ὄλιγον ἀπεχούσης τοῦ ἰδαίου, περὶξ δὲ αὐτῆς ἴστανται 12 μανουάλια, ἐξ ὧν τὰ μὲν 6 μέγιστα, τὰ δὲ λοιπὰ ὀλίγον μικρότερα· τὰ μανουάλια ταῦτα ἀνήκουσιν ἀνὰ 4 εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους Ἕλληνας, τοὺς Λατίνους καὶ τοὺς Ἀρμενίους· προσκολλῶμεν τὰ χεῖλη μας ἐν εὐσεβείᾳ καὶ κατανοεῖ ἐπὶ τῆς Ἀγ. Ἀποκαθλίωσεως, καὶ προχωροῦντες βλέπομεν κυκλοτρῆς κηρικιδίωμα περικλειὸν τεμάχιον μαρμάρου. Εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὅστις ἀνήκει σήμερον εἰς τοὺς Ἀρμενίους, λέγεται ὅτι ἴσταντο αἱ γυναῖκες καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐβλεπον μακρόθεν τὴν σταύρωσιν αὐτοῦ.

Μετὰ τινα ἀκόμη βήματα, εὐρέθημεν αἴφνης ἐντὸς εὐρυτάτου ἀμφιθεατρικοῦ χώρου, φέροντος ἐπὶ κεφαλῆς ὡς λαμπρότατον στέμμα τὸν μέγαν καὶ ἱστορικώτατον τροῦλον, τὸν ἀνοικτὸν ἀνώθεν. Κάτωθεν ἀκριβῶς αὐτοῦ εἶν' ἐκτισμένον τὸ Ἅγιον Κουβούκλιον τὸ περιέχον τὸν Πανάγιον Τάφον. Τὸ ὕψος, τὸ μέγεθος, ὁ διάκοσμος, τὸ μεγαλεῖον τοῦ χώρου τούτου ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ.

Ἰσταμέθα ἤδη μὲ ἀνημμένα τὰ κηρία μας πρὸ τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅτε αἴφνης οἱ ψαλμοὶ παύουσι· τότε ὁ ἀρχιδιάκονος κ. Μελέτιος Μεταξάκης, σταθεῖς πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ, μὲ τὸ εὐαγγέλιον ἀνὰ χεῖρας, μᾶς ἀνέγνωσε τὴν περικοπὴν τῆς ταφῆς τοῦ Κυρίου· εἶτα προσ-

φώνησεν ἡμᾶς, καὶ ἀρχίσας τὸν λόγον του ἐξ ἑτέρας εὐαγγελικῆς περικοπῆς (τῆς ἀναφερούσης· ὅτι Ἕλληνες ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα ἐζήτησαν νὰ ἴδωσι τὸν Ἰησοῦν, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας· τοῦτο εἶπε, Νῦν ἔδοξάσθη ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου) εἶπε τὰ ἑξῆς:

Εὐλαβεῖς προσκυνηταί,

Ἰστασθε ἐνώπιον τοῦ Τάφου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξεχύθη τὸ φῶς εἰς τὴν ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένην ἀνθρωπότητα. Τὴν συντριβὴν τῆς καρδίας, ἣν ἐπιβάλλει ἡ ἀγίότης τοῦ τόπου, ταύτην βλέπω ἤδη ἐζωγραφημένην ἐπὶ τῶν προσώπων ὑμῶν. Ἀλλὰ πιστεύσατε, καὶ ἐμοῦ τοῦ τεταγμένου ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ καινοῦ μνημείου. Ἰνα προσφωνήσω ὑμῖν ἐν Κυρίῳ τὸ ὡς εὐπερίτητε, καὶ ἐμοῦ ἡ συγκίνησις δὲν ὑπολείπεται τῆς ὑμετέρας. Τετιμημένοι ἡμεῖς, τῷ δεδοξαμένῳ Ἰησοῦ χάρις, τιμημένοι ἡμεῖς διὰ τοῦ ὑψηλοῦ καθήκοντος τοῦ νὰ ὑποδεχώμεθα καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὸ κοινὸν τοῦτο τῆς οἰκουμένης ἀπάσης προσκύνημα πάντας τοὺς λαοὺς καὶ πάσας τὰς φυλὰς τῆς γῆς, ἐν ἀπορίᾳ τῶς διηρωτῶμεν ἀλλήλους:

Τὶ παθὸν τὸ ἐπ' εὐσεβείᾳ πατέρων σεμνυόμενον τῶν Ἑλλήνων Γένος δὲν φαίνεται ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς συναναβαῖνον μετὰ τῶν ἄλλων ἔθνων; Ἰνα προσκυνῆσιν ἐν τῇ ἑορτῇ, τί παθὸν δὲν φαίνεται συμπροσερχόμενον μετὰ τῶν ἄλλων φυλῶν, Ἰνα καταθέσῃ τὸν φόρον τῆς λατρείας του ἐπὶ τοῦ Τάφου τοῦ Σωτήρος αὐτοῦ; Ἄρα γε μὴ ἐληξάν πλέον αἱ πρὸς τὸν Τάφον τοῦτον ὑποχρεώσεις του; Ἄρα γε μὴ ἔπαυσε πλέον νὰ ἔχη ἀνάγκην τῆς παρ' αὐτοῦ εὐλογίας καὶ χάριτος; Ἀλλ' εὐλογητὸν τὸ ὄνομα του ἐκ τοῦ Τάφου τούτου ἀνατελλάντος Ἡλίου τῆς Δικαιοσύνης, ὅστις οὐκ ἀπέωσατο τὸν δὲν ἐξελέξατο εἰς περιουσιασμὸν ἑαυτοῦ. Βόλογημένον εἴη εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ὄνομα Ἐκείνου, ὅστις δίδει ἡμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. Ἡ λήθη ὑπῆρξε προσωρινή, ἡ ἀπόλλυσις ἀπεδείχθη παροδική. Ἰδοὺ δὲ ὅτι καὶ πάλιν βλέπομεν Ἕλληνας μετὰ τῶν ἀναβαίνόντων, Ἰνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Ἰδοὺ ὅτι καὶ πάλιν προσέρχονται. Ἕλληνες λέγοντες: Κύριε, θεβλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. Προσέλθετε λοιπόν, ὦ εὐσεβῶν πατέρων γνήσια τέκνα. Προσέλθετε λοιπόν, ὦ μητρὸς φιλοχρίστου ἀντάξια θερέματα. Εἰσέλθετε εἰς τὸ θεῖον τοῦτο ἄντρον, ἐν ᾧ ποτε ἀγγελος ἀστραπηφόρος ἱσταμένος τὴν τῆς οἰκουμένης παλιγγενεσίας τοῖς προσσελθοῦσιν εὐηγγελισατο. Εἰσέλθετε καὶ ἐπιθέσατε ἐπὶ τοῦ Τάφου θερμὸν εὐγνωμοσύνης καὶ λατρίας φέλημα, καὶ ἀφήσατε νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τῆς πλακῶς ρανίς μικρὰ ἐκ τῶν ὀμμάτων σας ὑπὲρ τῶν συγγενῶν σας καὶ τῶν ὁμοφύλων σας. Εἰσέλθετε.

Εἰς τὴν λόγον τοῦτον, ὅστις μέχρι δακρῶν συνεκίνησεν ἡμᾶς, ὄντεφάνησεν ὁ κ. Μισσάκης προσπαθῆσας νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀδικαιολόγητον ἀληθείαν τῆς ἡμῶν καὶ εἰπὼν ὅτι οὐχὶ ἡ λήθη—διότι ἡ λήθη ἦτο ἀδύνατον νὰ καταλάβῃ τοῦ Ἑλλήνος τὴν καρδίαν προκειμένου περὶ τῆς Χάρως ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Χριστὸς ἔχουσε τὸ θεῖον Αὐτοῦ

Αἷμα ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος—οὐχὶ λοιπὸν ἡ λήθη, ἀλλὰ περιστάσεις ἀνώτεροι τῆς θελήσεως τῶν Ἑλλήνων καὶ αἱ μεγάλαι τοῦ μακροῦ ταξιδίου δυσχερεῖαι ἠνάγκαζον αὐτοὺς μέχρι τοῦδε νὰ ἀλιγοῦσιν τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος τῶν πρὸς τοὺς Ἁγίους Τόπους, ἐξέφρασε δὲ καὶ οὗτος τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἀπὸ τοῦδε ἀθροῖο ὄν' ἐξακολουθήσωσι νὰ ἔρχονται οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος προσκυνηταί, ἰπὸστολοι δὲ τοῦ σκοποῦ τούτου ὅτι γείνωμεν ἡμεῖς, ὡς ἐγαίνωμεν καὶ οἱ πρόδρομοι εἶτα, μετὰ συντετριμμένης καρδίας εἰσέλθομεν εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον.

Τὸ Ἅγιον Κουβούκλιον διακρίεται ἰσπερικῶς εἰς δύο μέρη· εἰς τὸν μικρὸν προθάλαμον, ὅστις ἐσῶθεν περιβάλλεται ὅλος ἐκ μαρμάρου λευκοτάτου καὶ στιλπνοτάτου καὶ μαρμαρίνων κιονίσκων—ἐκεῖ ὑπάρχει εἶδος κρατῆρος, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶνε ἐναποθεθειμένον καὶ ἐκτεθειμένον εἰς προσκύνησιν τεμάχιον τοῦ Λίθου, τοῦ ἀποκλισθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἀνωθεν τοῦ ὁποῖου ἀενάως καίουσι 15 λυχναί, ἐξ ὧν αἱ πέντε ἀνήκουσιν εἰς ἡμᾶς, αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς τοὺς Λατίνους, τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς Κόπτας· ἐνθεν καὶ ἐνθεν δὲ, ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ προθαλάμου, ὑπάρχουσι δύο ὅμοι, ἐκ τῶν ὁποῖων ὁ πατριάρχης κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ Ἁγίου Φωτῆς δίδει τούτο δεξιόθεν μὲν εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους, ἀριστερῶθεν δὲ εἰς τοὺς Ἀρμενίους—καὶ εἰς τὸ θεῖον μνημεῖον, τὸ κατεστολισμένον διὰ πολυτίμων μαρμάρων, πορφυρολεῦκων κίονων καὶ ἱερῶν ἐπιγραφῶν, καὶ ὅπερ φωτίζεται ἀενάως διὰ 43 λυχνῶν, ἐξ ὧν 13 ἀνήκουσιν εἰς ἡμᾶς, καὶ αἱ λοιπαὶ εἰς τοὺς ἀνώτερον μνημονευθέντας ἑτεροδόξους, καὶ ὅπου ἰδιαίτετως καίουσι τρεῖς ἀκοίμητοι λαμπάδες.

Γουνοπεταῖς προσκυνήσαμεν πρῶτον τὸν θεῖον Λίθον, καὶ εἶτα διὰ μικροτάτης θύρας εἰσέλθομεν ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς (διότι τὸ θεῖον μνημεῖον εἶνε λίαν μικρὸν), ἔρποντες σχεδόν, εἰς τὸν Τάφον ἐκείνον, ὅπου ἐτέθη ὁ σωτήρ τῆς ζωῆς, ὅπου τὸ φῶς τοῦ κόσμου ἐκράθη πρὸς στιγμήν, Ἰνα εὐθὺς ἐξέλθῃ καὶ λαμπρότατον φωτιστὴν τὴν Οἰκουμένην ἅπαναν! Εἰσέλθομεν τρέμοντες, καὶ κλινάντες τὰ γόνατα ἐστηρίξαμεν πρὸς στιγμήν τὸ μέτωπον ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης Πλακῆς, ἣτις καλύπτει τὸν Πανάγιον Τάφον, καὶ καταστασθέντες αὐτὴν διὰ τῶν χειλέων μας, προπεφραμεν, μὲ ψυχὴν ζέουσαν, καὶ καρδίαν συντετριμμένην, καὶ ὄμματα δακρῶν πλήρη, τὸν φόρον τῆς λατρείας μας πρὸς τὸν ἐκχύσαντα τὸ αἷμα Του ὑπὲρ ἡμῶν καὶ κατατεθέντα ἐν τῷ τάφῳ μετὰ μαρτύριον ἀπάτου τραγικότητος καὶ ἀγωνίας.

Εἰς τὸν τῆς Ἀναστάσεως μέγαν ναὸν καὶ θεῖον Ἐσθάσαμεν· ὦ! πῶς εἶδω τὸ πνεῦμα ἀνοψοῦται!
Τὶ ὄψος! τί διάκοσμος! ὅποιον μεγαλεῖον!
Ἐδῶ ὁ νοὺς ἐξίσταται, ὁ ὀφθαλμὸς θαμβοῦται!

Ἐντὸς τοῦ τάφου τοῦ Χριστοῦ μὲ συντριβὴν ἐμβαίνομεν Ἰουνοπετῆς καταφιλοῦ τὴν Πλάκα, ποῦ τὸν κρύπτει, τὴν θίγω μὲ τὸ μέτωπον, μὲ δάκρυα τὴν ραῖνα, Θεὲ μου, ποῦ ἐθρίσκαμαι! ὁ λογισμὸς μου φρίττει!

Κρυσταλλία Δασκαλοπούλου

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Ἐκ τοῦ ἀπὸ ἀπόψεως φιλοσοφικῆς καὶ χριστιανικῆς σπουδαιότητος συγγράμματος ὁ Θάνατος ὑπὸ Joseph de Chaignolles ἀποσπῶμεν τὰ κατωτέρω χάριν τῶν ἀγνωστῶν τῆς «Ἀναπλάσεως».

«Ὁ θάνατος εἶνε νίκη, ὁ θάνατος εἶνε σὸ σέμμα τῆς ζωῆς» (Edward Young).

Ὁ χριστιανὸς δὲν τρέμει πρὸ τοῦ θανάτου, καὶ ἐν τούτοις ὁ θάνατος εἶνε τρομέρις.

Ὁ θάνατος εἶνε μέγα μυστήριον, ἀλλὰ μήπως τὸ πᾶν δὲν εἶνε μυστήριον δι' ἡμᾶς;

Ἡ γέννησις μας αὐτὴ, καίτοι μᾶς δίδει τὴν ζωὴν, καίτοι δυνάμεθα βραδύτερον νὰ μελετήσωμεν αὐτήν, ἐν τούτοις δι' ἡμᾶς εἶνε μυστήριον.

Ἡ ὑπαρξις μας αὐτὴ, τὴν ὁποῖαν ἠδυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ὄνειρον, ἀν αἱ τοῦ βίου καταιγίδες, αἷτινες συνοδεύουσιν αὐτήν, δὲν μᾶς ἠνάγκαζον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ν' ἀναγνωρίσωμεν τὴν πραγματικότητά αὐτῆς, δι' ἡμᾶς εἶνε μυστήριον.

Καὶ ὁ θάνατος, ὅστις δίδει τέρμα εἰς τὴν ἐνταῦθα ὑπαρξίν μας, καὶ καταστρέφει ὅτω τὸ γήινον σῶμά μας, δι' ἡμᾶς εἶνε μυστήριον καὶ, ὡς φαίνεται, τὸ σπουδαιότερον δλων τῶν μυστηρίων.

Ἡ γέννησις εἶνε τι τὸ προζενοῦν τὴν ἀγαλλίαν.

Ἡ ὑπαρξις εἶνε πάροχος χαρᾶς, καίτοι συχνάκις καλύπτεται ὑπὸ μελάνων νεφῶν θλίψεως.

Ὁ δὲ θάνατος εἶνε διπλοῦς ἐν τῇ φύσει του· συχνάκις εἶνε τι κακόν, ἀλλὰ σχεδὸν πάντοτε εἶνε τι καλόν, διότι παρὰ τῇ θλίψει ἵσταται ἡ ἀπειλευθέρωσις.

«Ὁ θάνατος, καίτοι ἀπαξ ἐπέρχεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐν τούτοις ἀνὰ πᾶσαν τοῦ βίου στιγμὴν ἐμφανίζεται πρὸς αὐτόν, εἶπεν ὁ σπουδαῖος ἠθικολόγος La Bruyère, εἶνε δὲ σκληρότερον νὰ τον φοβῆται τις, ἢ νὰ τὸν δοκιμάζῃ».

Ἄλλ' ὁ φόβος διαλύεται πρὸ τῆς ἐλπίδος· ὁ ἄνθρωπος σκεπτόμενος, ὅτι θὰ καταστραφῇ ἡ ἐπίγειος ὑπαρξις του καὶ θὰ ἀπέλθῃ δριστικῶς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, φρικτῶς, ἡ φύσις του κατεξανίσταται, ἀλλ' ἡ χριστιανικὴ ἐλπίς, ἡ μεγάλη αὐτῆ θρησκευτικὴ καὶ ὑπερφυσικὴ ἀρετὴ, παρεμβαίνουσα, ὑπόσχεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅτι, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, ὁ θάνατος ἐθανατώθη. Ἡ ἐλπίς εἶνε ἡ ἐπίσημος ὑπόσχεσις τῆς Ἀνοστήσεως.

Ὁ χριστιανισμὸς δικαίως οὐδὲν ἀντιτάσσεται, κατὰ τῆς φύσεως, τῆς ὁποίας δημιουργός εἶνε αὐτός ὁ Θεός. Εἰς αὐτόν δὲ τὸν Θεόν, ὅστις ἐνιφύτευσεν ἐν ἡμῖν τὴν εὐαισθησίαν, ὀφείλομεν τὴν ἀδυναμίαν ἡμῶν, τὴν ὁποῖαν αἰσθανόμεθα, τοῦ νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ὑποφέρωμεν, χωρὶς νὰ φρικτιώμεν ἐκ φόβου, τὴν ἰδέαν τῆς καταστροφῆς, καίπερ ὁσπες ἐφημέρου.

Ὁ χριστιανισμὸς λοιπὸν οὐδὲν ἀντιτάσσεται, ἐταν μᾶς βλέπῃ, ἐνῶ πλησιάζομεν πρὸς τὸν θάνατον, νὰ αἰσθανόμεθα φρικτίαν ἐπὶ τῇ ὄψει αὐτοῦ. Τὸναντίον δ.

χριστιανισμὸς, ἔχων κυρίως τὴν ιδιότητά του νὰ παρέχῃ βοήθειαν, ἐρχεται νὰ ἐνδυναμώσῃ τὴν διατάζουσαν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ νὰ τὴν ἐνθαρρύνῃ κατὰ τὴν τρομερὰν στιγμὴν τοῦ ἐκ τοῦ παρόντος ἐπιγείου κόσμου ἀποχωρισμοῦ.

Ὁ χριστιανισμὸς διαθεσιάζει εἰς τὴν ψυχὴν μας τὴν θέαν τῆς καταγωγῆς, τὴν θέαν τῆς κλήσις, τὸν αἰώνιον προορισμὸν τῆς. Διὰ τοῦ φωτός τῆς βλέπομεν, ὅτι τὸ οὐσιωδέστερον στοιχεῖον τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἡ ψυχὴ μας, εἶνε μέτοχον ἀθανασίας· διὸ λέγει καὶ ποιητὴς τις:

Δῶρον Θεοῦ εἶν' ἡ ψυχὴ, οὐσία ἐνιαία, τὰ σῶματ' ἀφθαρτίζουσα καὶ καθιστῶσ' ἀκμαία.

Διὰ τῆς χριστιανικῆς ταύτης διαθεσιάζσεως αἱ φυσικαὶ αὐταὶ φρικτίαι καὶ οἱ φυσικοὶ αὐτοὶ φόβοι τῆς ἀνθρωπότητος ἀμέσως ὡς πυκνὰ νέφη διαλύονται, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ νοῦς μας ἀνοψοῦται διὰ τῆς γλυκείας ἐλπίδος, ὅτι ὁ θάνατος παρέχει εἰς τὴν ψυχὴν μας νέαν ζωὴν, ζωὴν οὐρανίαν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὑποστηρίζεται διὰ τῆς βεβαιότητος, ὅτι ἡ ὑποσχόμενὴ νέα ζωὴ θὰ ἦνε προτιμότερα τῆς παρουσίας, ἡ ὁποία συνορεύει μετὰ τῆς αἰωνίου εἰς τὸν τάφον.

Διὰ τοῦ οὐσιώδους τούτου θεοῦ δόγματος, ὁ χριστιανισμὸς διαλύει πάντα εὐλογον φόβον τοῦ θανάτου, καὶ μᾶς διδάσκει, ὅτι πέραν τοῦ τάφου ὑπάρχει ἄλλος τις κόσμος, ὅπου ἡ ζωὴ, ἡ ἐνεργητικότης καὶ ἡ χαρὰ εἶνε πολὺ τελειότεραι παρ' ὅσον ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ.

Ὁ θάνατος, ὅστις εἶνε ὕψιστον μυστήριον, καταστρέφει μὲν καὶ διαλύει τὸ σῶμα, τὸ ἐκ τῆς γῆς καταγόμενον, ἀλλ' ἀποσπᾷ τὴν ψυχὴν, ἔχουσαν φύσιν θέαν, ἀπὸ τῶν γήινων δεσμῶν τῆς, παρέχει αὐτῇ ἐλευθέραν τὴν πρὸς τοὺς οὐρανούς πτήσιν τῆς.

Ὀφείλομεν λοιπὸν νὰ πιστεύωμεν, ὀφείλομεν νὰ ἐλπίζωμεν, παρηγορούμενοι, ὅτι, θεῖα χάριτι, θὰ ἔχωμεν τὴν εὐτυχίαν νὰ ἴδωμεν ἀλλαγῶν καὶ πάλιν ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐνταῦθα ἠγαπήσαμεν, καὶ ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐκοπικασαμεν, ἀλλ' ὀφείλομεν ἐπίσης καὶ νὰ φοβώμεθα, ὀφείλομεν ἐπίσης καὶ νὰ τρέμωμεν μήπως συναντηθῶμεν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ μετ' ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐνταῦθα κατεδιώξαμεν καὶ ἠδικήσαμεν.

Ἐκεῖ, ἐν τῇ ὑπερταφίῳ ζωῇ, εἶνε τὸ μέρος τῶν ἀμειβῶν καὶ τῶν ποινῶν. Ἐν τούτοις, ὅπερ εἶνε ἀξιοσημειωτόν, ἐὰν ὁ θάνατος παρέχῃ ἀκόμη τὴν φρίκην εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, τὸ ἀγνωστον ὄμως, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὸν θάνατον, ὀλίγα πνεύματα ἀνησυχεῖ.

«Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει ὁ La Bruyère, τρεῖς οὐσιώδεις φάσεις ὑφίσταται: τὸ γεννᾶσθαι, τὸ ζῆν καὶ τὸ ἀποθνήσκειν· δὲν αἰσθάνεται δὲ ἑαυτόν, ὅταν γεννᾶται, φοβεῖται ν' ἀποθάνῃ, καὶ ἐν τούτοις λησμονεῖ νὰ ζῇ ὡς πρέπει».

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ) Ν. Κ. Μάκαρος.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΑΜΒΡΑΖΗ
Καθηγ. τοῦ Πρακτικῷ Λυκείου καὶ πρώην Ἱεροκήρυκος Σμύρνης.

Ο ΡΑΒΒΙΝΟΣ ΙΣΑΑΚ Μ. ΠΙΣΤΕΥΣΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΟΝΘΕΩΣΕ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ Β΄.

[Βλέπε ἔριθμὸν 297]

— Ναί, εἶπεν ὁ Μονσινιέρος Μπωναθεντόρρι, ἡ προσθήκη καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ εἰς τὸ Σῆμαλον τῆς Πίστεως ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ρωμαίικῆς Ἐκκλησίας ἐγένετο μόλις τὸ ἔτος 1014 Μ. Χ. Καὶ λέγων ταῦτα ὁ Μονσινιέρος ἦτο περιλύπος.

Μὲ πρόσωπον κατηρῆς παρετήρει ἐντὸς ἰδεοζιόδου λαβυρίνθου τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ.

Ἐνόμιζεν, ὅτι ἡ ἔξοχος θεολογικὴ παιδεία τοῦ Μονσινιέρου Λωρἐντζου, ἡ διαλεκτικὴ αὐτοῦ δαιμόντης, τὰ ρητορικὰ ἐπιχειρήματα θὰ ἠθελὸν ἀναγκάσει ἡμᾶς νὰ ζητήσωμεν γουγκλιτῶς τὴν μετὰ τῆς Ρωμαίικῆς Ἐκκλησίας ἔνωσιν.

Ἀλλὰ τί κοσμικόν, ὅσον, μέγα καὶ ἰσχυρόν ἂν ἦ, δύναται νὰ νικήσῃ τὴν ἀλήθειαν;

Ἐφοδοῦμην ὅμως τὸ δρητικόν καὶ ἀπερίσκεπτον τοῦ Συνεσιού, καὶ προσεπάθουν νὰ συγκρατήσω αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀφρότητος καὶ τῆς προσοχῆς.

Ἀλλ' ὁ Συνέσιος βλέπων, ὅτι οἱ ἀντίπαλοι ἡμῶν, ἐξανθήσαντες διὰ τὰ σχολαστικὰ σοφίσματα, ἤρχίζον νὰ γίνωνται θεολογικὰ πτώματα, δὲν ἐκράτησεν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ.

— Τίς ἀνάγκη, εἶπε, πολλῶν λόγων, Σεβασμιώτατοι Μονσινιέροι; Ὡς εἶδομεν, τὴν προσθήκην καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ καταδικάζουσι α') ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός λέγων σαφῆστατα ἃ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ πηρὸ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται (1) ὅτι οἱ 150 ἅγιοι Πατέρες τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, οἵτινες, συμπληροῦντες τὸ Σῆμαλον τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' Οἰκουμενικῆς, ἔγραψαν ὡς ἄρθρον Πίστεως «Καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον» γ') οἱ 200 Πατέρες τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, δρίσαντες διὰ τοῦ Ζ' Κανόνος «μὴ δεξιῖναι προσθεῖναι ἢ ἀφαιρεῖν» ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Σημβόλου, οἱ 680 τῆς Δ', οἱ 155 τῆς Ε', οἱ 227 τῆς Ζ', οἵτινες ἐπέκρωσαν τὸ ἱερὸν Σῆμαλον ἀνευ τῆς προσθήκης, καὶ δ') αὐτὴ ἡ ὀρθόδοξος Δυτικὴ ἢ Ρωμαίικὴ Ἐκκλησία τῶν ἀρχαίων χρόνων, ἡ μέχρι τοῦ 1014 Μ. Χ. καὶ ε') ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας.

— Ποιοὶ Πατέρες; ἠρώτησεν ἀθύμως ὁ μέγας θεολόγος Λωρἐντζος.

— Ἐχετε τὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων εἰς

(1) Ἰωάν. 1Ε. 26.

τὴν βιβλιοθήκην σας; ἠρώτησα τὸν ἠγούμενον τοῦ Μοναστηρίου Πάδρε Φορτουάτον.

— Si Signore, μοὶ εἶπεν ὁ ἅγιος ἠγούμενος, ὅστις ἐνόει καὶ ὠμίλει καλῶς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ρωμανικὴν, ἀλλ' εὐπρεστεῖτο πάντοτε νὰ ὁμιλῇ ἰταλιστί.

Διέταξε τότε ὁ ἠγούμενος καὶ ἔφερον δύο μοναχοὶ χρυσοδεδεμένους τόμους περιέχοντας τὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων. (ἀκολουθεῖ).

ΤΙ ΦΡΟΝΕΙ Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ «ΛΟΓΩΝ»

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπογοινομένη διὰ τῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν Ἱερῶν αὐτῆς Συνόδων, φρονεῖ καὶ διδάσκει περὶ τῆς συστάσεως τοῦ πρώτου ἀνθρώπου τὰ ἑξῆς:

1) Ὅτι ὁ Θεός ἐπλασε τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐκ γῆς χαϊκίν.

2) Ὅτι ὁ Θεός ἐποίησε τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἐκ γῆς χαϊκίν, ἐκ ὅπως τὸ σῶμα, ἐκ ἀζωων, ἐκ ἀναίσθητον, ἐκ ἀδρανῆ.

3) Ὅτι ὁ Θεός ἐποίησε μὴ προὔπαρχουσαν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν διὰ τοῦ ἑαυτοῦ ἐμφυσήματος, ἦτοι διὰ τῆς θέας αὐτοῦ ἐνεργείας, πνευματικῆς, ἀέλων, ἀπλῆς, ζώσαν, νοεράν, συταιοθητικὴν, δραστηκὴν, εἰκόνα Θεοῦ, προσωρισμένην νὰ μορφωθῇ, καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ, καὶ συνέζευξεν αὐτὴν μετὰ τοῦ σώματος, ὅπερ ὅτω ψυχώσας ἐζώποισεν.

4) Ὅτι ὅπως τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐξῆ τρεπόμενον ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ ἐν τῷ περίβῳ ἀέρι καὶ τῷ φωτὶ, ἦτοι συγκοινωνοῦν μετὰ τοῦ ὀλικῶ κόσμου, ὅτω καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἐξῆ ἐν τῷ Θεῷ, φωτιζομένη, ἐνεχυομένη, ἐν ἀγιασμῷ τιηρομένη, ἦτοι συγκοινωνοῦσα μετὰ τοῦ Θεοῦ Πνεύματος καὶ τελειομένη δι' αὐτοῦ.

5) Ὅτι, καίτοι ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἐξῆ ἐν τῷ Θεῷ καὶ ὁ Θεός ἐν αὐτῇ καὶ μετεῖχεν ὅτω τῆς θέας αἰγλης καὶ χάριτος καὶ χαρᾶς, ἀλλ' ὅμως ἡ ψυχὴ δὲν εἶχε τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ συστατικὸν αὐτῆς, οὔτε ἔλην οὔτε μέρος.

6) Ὅτι ἡ μεθεκτὴ θεῖα αἰγλη καὶ χάρις καὶ χαρὰ, συνιστῶσα τὴν κατὰ τινα βαθμὸν πρὸς τὸν ἅγιον Θεὸν ὁμοίωσιν, ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς κοινωνίας τοῦ Θεοῦ μετὰ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἐπ' αὐτὴν ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ Πνεύματος· ἡ δὲ θεῖα ἐνεργεία δὲν ἦτο οὐδαμῶς οὔτε θεῖα οὐσία, οὔτε οὐσία κτιστή.

7) Ὅτι ἅμα τῇ παραβάσει τοῦ θεοῦ νόμου ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἔχασε τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ ἀμεισον κοινωνίαν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς προῖοῦσαν θέαν αἰγλην καὶ χάριν καὶ χαρὰν, ἐνεκα τῆς διακοπίσεως ἀμεισου ἐνεργείας τοῦ θεοῦ Πνεύματος ἐπ' αὐτήν· ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπέτελεσε τὸν ψυχικὸν θάνατον, καθὼς ὁ ἀπὸ τοῦ

σώματος βραδύτερον έπισυμβάει χωρισμός τής ψυχής άπετέλεσε τόν σωματικόν θάνατον.

8) Ότι ή ανθρωπίνη ψυχή χωρισθείσα από τής μετά του Θεού άμέσου κοινωνίας και άπολέτασα τήν έντεύθεν άμεσον χάριν, δέν άπώλεσε και τά δημοουργικά σύμμετα μετά τής ούσίας αυτής προσόντα, τό άπλόιν, τό άδιάλυτον, τό νοερόν, ήτοι τήν έαυτής συνείδησιν και τήν γνώσιν των άλλων όντων· δέν άπώλεσε τό λογικόν, ήτοι τήν δύναμιν τής έξουρέσεως των αίτίων και των σκοπων των όντων και τό δώρον του λόγου· δέν άπώλεσε τήν ως ζωτικού πνεύματος ιδιότητα αυτής, ήτοι τήν δύναμιν του ζωογονείν τό σώμα, έφ' όσον ένούται μετ' αυτού· ένι λόγω δέν άπώλεσε τό κατ' εικόνα· άλλ' έπεσκοτίσθη ή ψυχή, όν τρόπον έπισκοτίζεται τό σώμα, ήλιου δύοντος. Άλλά καθ' όν τρόπον, άνετέλλωντος αύθις του ήλιου, τό σώμα έπαυακτῶ τό φῶς και τήν θερμην αυτού, ούτω και ή άνατολή του ήλιου τής δικαιοσύνης Σωτήρος ήμών άνεκαίνισεν αύθις τήν μετά τής μετανοήσεως ψυχής έπικοινωνίαν και έπαδαψίλευσεν εις αυτήν τήν έντεύθεν θείαν αίγλην και χάριν και χαράν. έπενεργούντος αύθις του θείου Πνεύματος επ' αυτής.

Τούτο, όλον διετυπώθη εις τής άνωτέρω όκτώ παραγράφου, τούτο είνε τό φρόνημα και αύτη ή διδασκαλία τής Όρθοδόξου Έκκλησίας περί τής συστάσεως του πρώτου ανθρώπου πρό τής παραβάσεως και μετ' αυτήν, ως τούτο έπικυροῦται υπό των μαρτυριών των άγιων Πατέρων και υπό των συνοδικών αποφάσεων, όσας έδημοσιεύσαμεν εις προηγούμενα τής «Αναπλάσεως» φύλλα, και δυνάμεθα έπιπροσθέτως εις έπόμενα να δημοσιεύσωμεν, εάν τις διατυπώση άμφισβήτησιν.

Και ήδη, έν δυνάμει του Θεού τής αλήθειας, έπικαλούμεθα τήν άπόκρισιν των περί τόν «Λόγον» άξιοτίμων συναδέλφων, αίτούντες να άπαντήσωσιν έν εύσυνειδησία και φιλαληθεία επί των έπομένων 4 έρωτήσεων σαφώς και ώρισμένως και άνευ χειμάρρου μακρηγορίας μεστής ύβρεολογιών μηδέν ώφελουσών, άλλά, πᾶν τούναντιον, έπισκοτιζουσών και καταβαρυνουσών αυτούς.

Άπαντήσατε λοιπόν, άγαπητοί συναδελφοί :

1) Είνε τούτο τό περί συστάσεως του πρώτου ανθρώπου φρόνημα τής όρθοδόξου ήμών Έκκλησίας, ως διετυπώθη εις τής άνωτέρω όκτώ παραγράφους ;

2) Συμφωνείτε σεις πρός έκάστην και πάσας τής παραγράφους ταύτας, ή διαφωνείτε ; και πρός τίνας ; και κατά τίς ;

3) Άν σεις φρονήτε ότι άλλη είνε ή περί συστάσεως του πρώτου ανθρώπου γνώμη τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, διατυπώσατε τεις αυτήν συντόμως και εύκρινώς, και δηλώσατε τίνας θεωρείτε άρμόδιους, άν διαφωνώμεν, να άποφανθώσι τίς έχει ύπέρ έαυτού τήν αλήθειαν ;

4) Έπειδή, άμφισβητούντων τής «Αναπλάσεως» και του «Λόγου», άρμόδιαι να άποφανθώσι δέν είνε οι ένδιαφερόμενοι, δέχασθε να άποταθώμεν και να ζητήσωμεν τήν άπόφανσιν τής Ιεράς Συνόδου τής Έλλάδος ; ή προτι-

μάτε τήν τής Κωνσταντινουπόλεως ; ή τήν άλλης τινός Όρθοδόξου Έκκλησίας ; ή πάσας άμα ;

Έμπρός διατυπώσατε σεις τό έν σχέσει πρός τήν ύστασιν του πρώτου ανθρώπου φρόνημα τής Όρθοδόξου Έκκλησίας κατά τήν γνώμη σας, και συντάξατε ύπέρ αυτού τό ύπόμνημά σας· προθύμως δε διατυπούμεν και ήμεις τό ήμέτερον, και τό σχετικόν ήμών ύπόμνημα συντάσσομεν· και άν ή Ιερά Σύνοδος ή τής Έλλάδος ή ή του Οικουμενικού Πατριαρχείου ή άλλη τις δεχθῆ τήν ιδικήν σας ή τήν ιδικήν μας διατύπωσιν ή τροποποίησιν ταύτην, ήμεις είμεθα έτοιμοι να παραδεχθώμεν τήν άπόφανσιν τής Έκκλησιαστικής Άρχής, και να δεχθώμεν τήν ιδικήν σας, άν αύτη ήθελε κριθῆ ύπ' έκείνης ως όρθή. Διότι πεποιθώμεν ότι ή Ιερά Σύνοδος τής σήμερον, άν δέν δύνασθε να αίτιαθῆτε δι' ή προσωπικά ήτιάσθε τήν του 1879, έιδιαφερομένη όχι ύπέρ ήμών ή καθ' ήμών, ούδέ ύπέρ ήμών ή καθ' ήμών, άλλ' ύπέρ τής αληθείας και τής πλάνης, άπό μάλιστα σήμερον έχουσι διαλευκανθῆ διά τοσούτου χρόνου τά ζητήματα, θα άποφανθῆ έν άγίω Πνεύματι άπροσωπολήπτως και άπαθώς ύπέρ του όρθου και αληθούς και δικαίου, όπερ πρέπει πάντες να άσπασθώμεν άνευ άντιλογίας. Δέχασθε τήν πρότασιν μας ;

Περιμένομεν και δικαιοσύμεθα και ήμεις και οι άναγνωσταί σας να έχωμεν τήν άπάντησιν σας άμεσον και σαφή και ώρισμένην και σύντομον εις έν και μόνον, τό εδῆς έπόμενον, φύλλον τής έφημερίδος σας.

Ούτω και μόνον έν ειρήνη και όμοιοία θα λήξῃ πάσα άντιλογία θεαρέτως και συμφώνως πρός τους νόμους και κανόνας τής Όρθοδόξου ήμών Έκκλησίας.

Αί μακρηγορίαί, δι' όν άπαντάτε πρός τόν σεβαστόν ιεροκήρυκα κ. Ιερώνυμον Οικονόμου, έπισκοτιζουσι μόνον και θελοῦσι τήν αλήθειαν, διά να μη έννοήσωσι ποτε οι άναγνώσται σας πῶς αύτη κείται. Ό έχων τήν αλήθειαν δέν δειλιῶ να τήν διατυπώσῃ συντόμως, άπεριφράστως και ειλικρινώς.

Καθῆκον έπιτακτικόν επιβάλλεται εις τους περί τόν «Λόγον» άξιοτίμους συναδέλφους να συμμορφωθώσι πρός τήν εδλογον και ένδικον τής «Αναπλάσεως» αίτησιν, άλλως φυγομαχοῦσι και ήτημένοι έν τής πάλης άποχωροῦσιν.

Άλλ' έπειδή τό ήττάσθαι υπό τής αληθείας και τήν ήτταν όμολογείν είνε ή καλλίστη των νικῶν, όμολογήσατε λοιπόν τήν έντιμον ήτιάν σας, ώ καλοί του «Λόγου» συναδελφοί.

Προσδοκώμεν. Κ. Α. Διαληνομάς

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,

Έν Αθήναις έν τῇ αύλή του Παρθεναγωγείου Διαληνομά

Κυριακή 19 Μαΐου έρ. 7 1)2—8 1)2 μ.μ. Π Δουληγέρης.

Έν Πειραιεί έν τῷ Ζαυνοίω Όρθονοτροφείω Κυριακή 19 Μαΐου έρ. 5—6 μ.μ. Μιχ. Ι. Γαλανός.